

виконання науково-дослідної роботи, участі в конференції; надання умов для взаємодії абітурієнтів, студентів, випускників, викладачів з метою обміну інформацією, досвідом, знаннями [5, с. 182-183].

Система вищої освіти в XXI столітті спрямована, на думку Н. С. Бирюкової, на нові знання, нове інформаційне середовище, нову інформаційну культуру та новий «інформаційний світогляд», заснований на розумінні визначальної ролі інформації та інформаційних процесів у природних явищах, на життя людського суспільства і на діяльності самої людини [2, с. 23]. У нових умовах розвитку цивілізації необхідно змінити цілі освіти, забезпечити принципово нову її орієнтацію на умови життя і проблеми інформаційного співтовариства.

Модернізація вищої фізкультурної освіти є складним і неоднозначним процесом за своєю формою та прояву.

Нові концепції модернізації, вважає Я. Келлер засновані на таких положеннях: рушійною силою процесів модернізації є оновлення економічного, наукового і технологічного потенціалу; модернізація в своєму змісті повинна мати гуманістичний, екологічний та соціальні аспекти; модернізація ґрунтується на новітніх інформаційних технологіях; на принципі високої ефективності; на стратифікації; на підготовці висококваліфікованих кадрів; на орієнтації на досягнення [3, с. 23]. У формуванні єдиного комунікаційного простору модернізація вищої освіти, передбачає змістовне (інформатизація, гуманізація, гуманітаризація) і структурне (дворівнева система підготовки фахівців) оновлення [2, 7, 11].

Концепція професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності включає такі основні положення:

1. Професійна підготовка до рекреаційно-оздоровчої діяльності є підсистемою вищої фізкультурної освіти і спрямовується на формування конкурентоспроможності та мобільності майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в умовах глобальної ринкової економіки, що розширюється та прагне здолати межі національних держав.

2. Професійна підготовка до рекреаційно-оздоровчої діяльності враховує такі чинники, як трансформація світової академічної спільноти, гуманізація та гуманітаризація вищої фізкультурної освіти, створення інформаційного середовища вищого навчального закладу та дворівнева система підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.

3. Відбір і конструювання змісту навчання у вищій школі визначається характером майбутньої рекреаційно-оздоровчої діяльності випускників, специфікою напряму підготовки і знаходить відображення в навчальних дисциплінах і програмах конкретного вищого навчального закладу.

4. Професійна підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту, здатних до успішної діяльності у сфері рекреації, здійснюється за рахунок активного використання у педагогічному просторі вищого навчального закладу інноваційних методів навчання.

5. Організація навчально-виховного процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту базується на взаємодії з роботодавцями, рекреаційно-оздоровчими центрами, громадськими та державними організаціями.

Висновки. На підставі теоретичного аналізу та узагальнення наукової літератури нами розроблено основні положення концепції професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні та теоретичному обґрунтуванні моделі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності.

Література

1. Андреева О. В. Фізична рекреація : [монографія] / Олена Валеріївна Андреева. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 286 с.
2. Бирюкова Н. С. Модернизация высшего образования: философский аспект / Н. С. Бирюкова // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2012. – № 152. – С. 19-26.
3. Келлер Я. Модернизация – гуманизация общества или коррозия бытия: Критические заметки о теории модернизации / Я. Келлер; пер. И. Л. Поповой, Н. В. Романовского // Социологические исследования. – 2002. – № 12. – С. 23–32.
4. Левченко В. В. Средства формирования психолого-педагогической готовности будущих учителей интегративного профиля / В. В. Левченко // Сибирский педагогический журнал. – 2008. – №2. – С. 101–114.
5. Топчий В. В. Управление знаниями – одна из основных концепций управления в сфере высшего образования / В. В. Топчий // Царскосельские чтения. – 2016. – Т. 2. – С. 180–184.
6. Шмелёва С. А. Модель профессиональной подготовки выпускника педагогического вуза / С. А. Шмелёва // Вестник ТГПУ. – 2012. – № 5. – С. 16–22.
7. Bosco J. Lifelong learning: What? Why? How? / J. Bosco [Электронный ресурс]. – URL: <http://homepages.wmich.edu>.
8. Ikeda M. Sport for All in Japan. – 2nd ed. / M. Ikeda, Y. Yamaguchi., M. Chgahara. – Tokio : Sasakawa sport foundation, 2004. – 41 p.
9. Krawczyk Z. Preobrazenia sportu dla wszystkich w krajach postindustrialnych i industrialnych / Z. Krawczyk // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. – 2008. – № 1. – С. 4-7.
10. Physical activity and health /ed. C. Bouchard, S. N. Blair, W. I. Haskell. – Champaign : Human Kinetics, 2007. – 410 p.
11. Strategic framework for education and training [Электронный ресурс]. – URL: <http://ec.europa.eu>.
12. Wolanska T. Rekreacja fizyczna / T. Wolanska. – Warszawa : C.O.M.U.K., 1992. – 156 p.

Денисенко Н.Г.

Приватний вищий навчальний закладу «Академія рекреаційних технологій і права»

РОЛЬ РЕСУРСНОГО ПІДХОДУ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті охарактеризовано сучасні погляди на роль ресурсного підходу у процесі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. Аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури засвідчує,

що стратегічним планом сьогодення – є розробка нових підходів до вдосконалення системи формування професійної мобільності учителів фізичної культури в освітньому середовищі вищих навчальних закладів. Автор акцентує увагу на важливості розроблення нових підходів, переосмислення мети, завдань і змісту підготовки, майбутніх учителів фізичної культури. Ілюстративним прикладом може стати ресурсний підхід, який базується на внутрішніх ресурсах особистості і виділяється серед інших методологічних підходів тим, що ґрунтується на засадах «людського капіталу» і може стати методологічною основою нової філософії вищої фізкультурної освіти.

Ключові слова: ресурсний підхід, формування професійної мобільності, майбутні вчителі фізичної культури.

Денисенко Н. Г. Роль ресурсного підходу в процесі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. В статті охарактеризовані сучасні погляди на роль ресурсного підходу в процесі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. Аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури по фізичній культурі показує, що стратегічним планом сучасності є розробка нових підходів до удосконалення системи формування професійної мобільності учителів фізичної культури в освітньому середовищі вищих навчальних закладів.

Автор акцентує увагу на важливості розробки нових підходів, переосмислення цілей, завдань та змісту підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Ілюстративним прикладом може стати ресурсний підхід, який базується на внутрішніх ресурсах особистості і виділяється серед інших методологічних підходів тим, що ґрунтується на засадах «людського капіталу» і може стати методологічною основою нової філософії вищої фізкультурної освіти.

Ключевые слова: ресурсный подход, формирование профессиональной мобильности, будущие учителя физической культуры.

Denisenko N. The role of the resource approach in the process of formation of professional mobility of future teachers of physical culture. The article describes the current views on the role of the resource approach in the process of formation of professional mobility of future teachers of physical culture.

Analysis of the psycho-pedagogical literature and literature on physical culture shows that the strategic plan of our time is to develop new approaches to improve the system of formation of professional mobility of physical education teachers in the educational environment of higher education institutions.

Resource approach considered by us as formed in the preparation of future teachers of physical culture, including the forming of their professional mobility. This approach is multifaceted phenomenon that includes not only personal qualities, but also social and material aspects.

Today it is very important to develop new approaches to rethink the goals, objectives and content of training of future teachers of physical culture.

An illustrative example would be resource-based approach, which is based on the internal resources of the individual and stands out among other methodological approaches that are based on "human capital" and the principles could be the methodological basis of the new philosophy of the higher sports education.

Prospects for further study see the theoretical justification of the specific application of the competence approach in the system of formation of professional mobility of future teachers of physical culture.

Key words: resource-based approach, the formation of professional mobility, the future teacher of physical culture.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень та публікацій. У Національному освітньому глосарії вищої освіти (2014) поняття «мобільність (Mobility)» визначається, як «один із ключових принципів формування європейських просторів вищої освіти і досліджень, що передбачає різноманітні можливості для вільного переміщення студентів, викладачів, дослідників, адміністраторів у цих просторах з метою академічного і загальнокультурного взаємозбагачення, слугує забезпеченню цілісності зазначених європейських просторів» [6, с. 35]. У цьому ж документі зазначено, що «важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також європейська і національні системи забезпечення якості вищої освіти» [6, с. 35]. Виходячи з цього, сучасні пріоритети розвитку вищої фізкультурної освіти зумовлюють потребу у формуванні професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури, здатних самостійно мислити, генерувати оригінальні ідеї, приймати сміливі, нестандартні рішення.

Теоретико-методичні основи формування професійної мобільності майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах розглядали українські вчені (Л. Астахова, А. Ващенко, О. Дьомін, Н. Моїсеєнко, В. Рижков, Л. Сушенцева, А. Стрюк, О. Юрчик), окремі аспекти професійної мобільності фахівців в галузі фізичної культури і спорту вивчали (О. Ажиппо, Н. Белікова, Е. Вільчковський, Л. Демінська, П. Джурицький, Р. Карпюк, А. Сватєв, Л. Сущенко та ін.)

Формулювання мети дослідження. Визначені аспекти окреслюють мету статті, яка полягає у характеристиці ролі ресурсного підходу у системі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури.

Результати дослідження. З позицій сьогодення українська вища освіта спрямована на забезпечення фундаментальної наукової, загальнокультурної та практичної підготовки фахівців, які, як зазначено в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки, мають визначити темпи і рівень науково-технічного, економічного та соціально-культурного прогресу, сформувати інтелектуальний потенціал нації як найвищої цінності суспільства [6].

Державна політика у сфері вищої фізкультурної освіти сприяє розробленню нових підходів, визначаючи їх види і масштабність ефекту від застосування у системі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури.

Водночас, проблема професійної мобільності здебільшого виступає предметом соціологічних досліджень (П. Сорокін, С. Кугель, Т. Заславська, Р. Ривкіна, В. Шубіна та ін.), останнім часом економічних наук (Є. Іванченко, Н. Коваліско, С. Макеєв, Е. Мирошніченко, О. Михайлов та ін.).

Розкриємо сутність поняття «підхід».

Згідно з визначенням Г. Щедровицького, підхід – це те підґрунтя, яке обирається незмінним для аналізу й проектування будь-якого явища. І. Герасимова розглядає цей термін, як «теоретичне чи логічне підґрунтя для розгляду, аналізу, опису, проектування, конструювання чого-небудь у вигляді теорії, моделі, гіпотези, сукупності специфічних пов'язаних способів і прийомів здійснення діяльності, адекватних певній ідеї» [2, с. 126]. В. І. Мудрак подає обґрунтування терміну «підхід» як «систему методологічних поглядів, що «...забезпечують процес інтенсивного напрацювання новітніх знань, умінь і навичок професійної діяльності, які мають проєктивний характер у галузі фахової компетентності на базі вищої освіти стосовно реалій глобального світового ринку праці» [5, с.74].

Отже, поняття «підхід» має різні визначення. При чому, в одному випадку під «підходом» розуміють сукупність ідей та принципів, спрямованих на вирішення проблем. В іншому – метод, за допомогою якого досягаються поставлені цілі дослідження.

Слід констатувати, що всебічний розвиток особистості потребує її адаптації до високих темпів сучасного життя і умов, що постійно змінюються. Середовище, яке активно розвивається і оновлюється, як стверджує А. Ю. Побідаш, «вимагає від людини перетворюючої активності і мобільності» [8, с. 493]. Ми розділяємо думку вченого, що «саме тому проблема життєстійкості і мобільності особистості у сучасному швидкозмінному світі, виходить на передній план наукового осмислення [8, с. 493].

Складно уявити систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури, зокрема формуванню їх професійної мобільності, без урахування ресурсного підходу, який базується на внутрішніх ресурсах особистості.

Дослідники проблеми ресурсних теорій переконані, що показником особистісного рівня готовності студентів до фахової діяльності є їхня рефлексія власної підготовленості, яка відбувається у процесі професійного та особистісного саморозвитку.

Наукові пошуки з проблеми ресурсного підходу здійснюються у різних напрямках. Виділяючи ресурсний підхід як базовий у формуванні професійної мобільності майбутніх фахівців, науковці (В. Зазикін, О. Ігнатюк, М. Каган, Л. Коган, Л. Мітіна, М. Ситникова та ін.) досліджували зв'язок розвитку потенційних можливостей людини та її самовдосконалення.

Дослідники (С. Валентей, С. Дятлов, А. Маркова, Л. Нестеров, М. Ситникова, С. Шишов та ін.), які розглядають ресурсний підхід з позиції педагогічної науки, вбачають у цьому підході акцент на розвиток професійної компетентності.

На думку деяких учених (В. Гриньова, Н. Гришанова, І. Ісаєва, Ю. Кулюткін, В. Лозова, Л. Ніколенко, Л. Рибалко, О. Скрипченко та інші), саме ресурсний підхід, є невід'ємною складовою індивідуалізації у процесі підготовки майбутнього вчителя у вищих навчальних закладах.

Під людським капіталом Н. Д. Кабусь розуміє «сукупність знань, умінь, навичок, здібностей, особистісних та моральних якостей, рівень здоров'я, освіченості, свідомості, креативності особистості чи сукупності осіб, їх ставлення до діяльності, праці, готовність будувати життя на гуманістичних засадах тощо» [3, с.12]. Нам імпонує ця думка.

Ресурсний підхід, як зазначає С. О. Микитюк, базується на планомірному розвитку майбутнього вчителя не лише з позицій сьогодення, а й з позицій перспективи, спираючись, на зону близьких і далеких можливих змін, випереджаючи інноваційні процеси в системі освіти» [5, с. 310]. Л. Сухорівська зауважує, що використання ресурсного підходу у вищих навчальних закладах «передбачає зміну форми організації та системи управління освітою, формуванню стилю педагогічної діяльності який забезпечує підготовку не просто працівників, а фахівців, головною рисою яких є «здібний серед здібних»[10, с. 203].

Психолог Л. Виготський у своїй праці «Сознание как проблема психологии поведения» розглядає ресурсний підхід у системі підготовки майбутніх фахівців та порівнює з «потенційною зоною розвитку» [1, с. 78]. З позиції вченого, поняття «потенційне» – це та «зона», яку людина може перетворити в актуальне, тобто особистість характеризує не лише те, що вона вже має, що реально в неї функціонує, а й те, що становить сферу можливостей ресурсного розвитку [1, с. 78].

За останні роки у педагогічній літературі з'явилися цікаві роботи, присвячені аналізу ресурсозабезпечення та життєвої стійкості особистості («hardiness»).

Стосовно ресурсів у процесі формування мобільності майбутнього вчителя фізичної культури, важливо визначити зміст таких складових ресурсозабезпечення, як: «ресурсовідповідність», «ресурсозбереження», «життєва стійкість особистості»

Під ресурсозабезпеченням С. В. Сухорукова розуміє «точне й суворе визначення матеріальних і духовних ресурсів, необхідних для досягнення поставленої мети»[10, с. 204]. На думку вченого, ресурсовідповідність полягає у «визначенні джерел і кількісно-якісних характеристик ресурсів у процесі планування майбутньої діяльності» [10, с. 204].

Аналіз зарубіжного досвіду дозволив нам виділити ряд наукових поглядів щодо визначення поняття «hardiness» (життєва стійкість) та «стресостійкість», як прояви мобільності майбутніх учителів фізичної культури (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення зарубіжними науковцями поняття «hardiness» (життєва стійкість)

Автори	Зміст підходу
П. Тілліх	П. Тілліх вважає, що здолати життєві негаразди може лише по-справжньому мужня людина, яка може прийняти на себе відповідальність, діяти всупереч обставинам і наділена силою і мобільністю
Дж. Грінберг	У межах формування професійної мобільності виділяє таке поняття, як «рішучість». Рішучість дозволяє особистості сприймати зміни як виклик, а не як загрозу, тому вона й може протистояти викликам суспільства
Ф. Франкл	У своїй концепції подолання кризових ситуацій виділяє таке поняття, як «екзистенціальний вакуум». Ф. Франкл вказує, що без прояву мобільності людина втрачає чітке уявлення про те, чого ж вона хоче у житті
І. Solcava,	В основі життєвої стійкості лежить самоконтроль. За переконаннями вчених, високий рівень

J. Sykora	самоконтролю робить людину більш мобільною
S. H. Siddiqi, Hasan Quamar	За їх концепцією, якості «hardiness» забезпечують урівноважене прийняття ситуацій, що в своїй основі несуть виклик. Завдяки розвиненим якостям «hardiness» особистість відчуває свої внутрішні сили для протистояння ситуації. А це робить її більш мобільною

А. Ю. Побідаш аналізуючи «теорію життєвої стійкості особистості», визначає поняття «життєстійкість» як «одну з базових категорій, що допомагає зрозуміти, яким чином особистість може зберегти психічне здоров'я під час впливу негативних та екстремальних чинників навколишнього середовища або швидкозмінних умов» [8, с. 194]. А. Ю. Побідаш також характеризує, поняття «життєздатність», як основний показник, якісною характеристикою мобільної особистості, здатної до швидкої адаптації, стійкого розвитку в умовах, що змінюються, організації свого життя, регулювання його ходу та власноруч вибирає та реалізує обраний напрям [8, с. 194]. О. О. Цись погоджується з оцінкою ресурсної теорії в системі підготовки вчителя, порівнює її «з рушієм освітніх перетворень» та висловлює занепокоєння, що стрімкість інновації в свою чергу, «спричинило дестабілізацію молодого покоління, а у деяких випадках стало причиною виникнення різного роду стресів і криз» [11, с. 249].

Висновки. Роль ресурсного підходу у системі формуванні професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури полягає у побудові ефективного навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах, спрямованого на особистісні властивості студентів, активізацію резервних можливостей та адаптації в умовах високої динамічності життя.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в теоретичному обґрунтуванні особливостей застосування компетентнісного підходу у системі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури.

Література

1. Выготский Л.С. Сознание как проблема психологии поведения / Л.С. Выготский // Собрание сочинений : в 6 т. – М. : Педагогика, 1982. – Т. 1. – С. 78-98.
2. Герасимова І. Г. Андрагогічний підхід до формування професійної мобільності майбутніх фахівців аграрної сфери / І. Г. Герасимова // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2013. – Вип. 39(3). – С. 126-131.
3. Кабусь Н. Д. Ресурсний підхід як підґрунтя соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп / Н. Д. Кабусь // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2016. – № 1. – С. 10-16.
4. Микитюк С. О. Ресурсний підхід як основа розвитку потенціалів особистості майбутнього вчителя / С. О. Микитюк // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2013. – № 8. – С. 235-243.
5. Мудрик А. В. Введение в социальную педагогику [Текст] / А. В. Мудрик. – М. : Ин-т практической психологии, 1997. – 368 с.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf> 9.
7. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. :В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. – 100 с.
8. Pobidash A. Yu. Osnovni pidkhody do vyznachennya ponyattya «hardiness» – zhyttyeva stiykist' ta sumizhnykh z nymy ponyat' [The main approaches to the definition of «hardiness» concepts - the resilience and related concepts with them] / A. Yu. Pobidash // Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noyi akademiyi Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Seriya : Pedahohichni ta psykolohichni nauky. – 2013. – # 1. – S. 493-502. (in Ukrainian).
9. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т. 2. – М.: Народное образование, 2005. – 589 с.
10. Sukhorukova S. V. Resursnyy pidkhid do formuvannya indyvidual'noho stylyu maybutn'oho vykhovatelya ditey doshkil'noho viku [Resource approach to the formation of the individual style of the future teacher of preschool children] / S. V. Sukhorukova // Naukovi zapysky [Nizhyn's'koho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholya]. Psykoloho-pedahohichni nauky. – 2015. – # 3. – S. 65-70. (in Ukrainian).
11. Tsys' O. O. Profesiyna mobil'nist' maybutn'oho fakhivtsya yak naukovo-pedahohichna katehoriya [Professional mobility of the future as a professional scientific and pedagogical category] / O. O. Tsys' // Osvita doroslykh: teoriya, dosvid, perspektyvy. – 2013. – Vyp. 7. – S. 249-256. (in Ukrainian).
12. Building Management Education in Ukraine: A Blueprint for Action [Text] / [Bochniarz Z., Kanishchenko G., Karpova O.]. – K. : Management Education and Training Center, 2001. – 110 p.
13. Early P. A changing discourse : from management to leadership / P. A. Early, D. Weindling // Understanding school leadership. – London : Paul Chapman Publishing, 2004. – 175 p.
14. Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. Tom IV. P. Wydawnictwo Akademickie «Żak». Warszawa, 2005. – 1295 s.

Денисова Л. В.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

У статті охарактеризовано сучасний погляд та тенденції використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці майбутніх магістрів фізичної культури і спорту. Наведено аналіз публікацій українських і зарубіжних дослідників, який свідчить про необхідність впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на основі хмарних обчислень для вирішення питань щодо забезпечення ІТ-ресурсами вищих навчальних закладів та розвитку ІТ-інфраструктури